

СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ ТА РЕЖИСУРИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФЕСТИВАЛЮ ДУХОВОЇ МУЗИКИ «СУРМИ УКРАЇНИ»

Зверєв Василь Валерійович

магістрант факультету мистецтв

ПВНЗ «Київський університет культури», Україна

Художня культура формувалася протягом століть і розвивалася у взаємозв'язку разом з історичними процесами, які відбувалися в політичному, економічному та суспільному житті. Значне місце в розвитку культури і мистецтва належить фестивалю як формі презентації, яка безпосередньо пов'язана з усіма історичними етапами. Мистецтвознавча наука вивчає трансформаційні процеси фестивального простору і змін його змістовного наповнення. Потрібно акцентувати увагу на тому, що на певному історичному етапі створюються різні умови для особливих взаємин між мистецтвами, обумовлені збагаченням і розширенням сценічного простору.

Проведення масштабних міжнародних та регіональних фестивалів сприяє зміцненню та розширенню культурного діалогу між країнами-учасниками. Як правило, фестивалі мають відкритий і масовий характер, сприяють розвитку творчості виконавців і вдосконалення їх професійної майстерності, підтримують молоді таланти і новаторство.

Сучасний світовий культурний простір охоплений тенденцією фестивального руху, що виступає способом здійснення взаємодії та діалогу людей, а також модератором (репрезентантом) актуальних ідей сучасного виконавського мистецтва. При цьому фестивальний рух висуває спосіб обміну накопиченими ідеями, інтеграції світоглядного і творчого досвіду людей і удосконалює традиційні діалогічні форми культурної творчості.

Серед знакових для світової музичної культури можна виділити такі фестивальні музичні проєкти, як Брегенцський і Зальцбургський фестивалі, «Віденські музичні тижні», «Берлінські фестивальні дні», «Флорентійський музичний Травень», «Варшавська осінь», «Празька весна» і багато інших. Найчастіше основою таких фестивалів є академічна складова. Фестивалі духової музики залишаються поза увагою мистецтвознавців, або розглядаються не як пріоритетний напрям досліджень сьогодення.

В Україні щорічно проходять музичні форуми найрізноманітнішого рівня: від міжнародних до регіональних. Серед вітчизняних фестивалів духової музики можна виділити наступні: Міжнародний фестиваль духових оркестрів та мажореток «Королівський лев» (м. Львів), Міжнародний фестиваль духових оркестрів та мажореток «Сурми гір» (м. Долина), Всеукраїнський фестиваль духової музики «Дзвенить оркестрів мідь» (м. Луцьк), Всеукраїнський фестиваль духової музики «Сурми України» та обласний фестиваль духових колективів «Чарівна мідь оркестрів» (м. Суми), обласний фестиваль духових оркестрів «Сурми перемоги» (м. Одеса) та інші. Аналіз довів, що зараз, можна з упевненістю говорити про них як про цілісне явище, в якому відбилися особливості сучасного художнього процесу. Позитивним моментом цих форумів є залучення до участі дитячих та юнацьких духових оркестрів, учасники яких переймають традиції та удосконалюють свій досвід.

Сумщина є саме тим регіоном України, де підтримують історичні музичні

традиції. Фестиваль духової музики «Сурми України» (започатковано у 2000 р.) має свою історію і регіональні традиції. Вже у 2005 році музичний проєкт набуває статусу Всеукраїнського. У фестивалі беруть участь провідні як українські (м. Київ, м. Одеса, м. Харків, м. Шостка, м. Кропивницький та ін.), так і закордонні (Грузія, Польща, Турція, Хорватія та ін.) колективи.

Кожного року організатори творчо підходять до створення атмосфери фестивалю, залучаючи сценаристів та режисерів. Проєкт набуває видовищності та має потужний вплив як на учасників так і на глядачів. «Одним зі способів урізноманітнити виступи є колаборація духових оркестрів із танцювальними та іншими видами шоу-програм. Так, для створення динамічності та ще більшої яскравості шоу організатори запрошують на фестивалі духової музики колективи мажореток» [2].

Багатоаспектність мистецького простору дає можливість для критичної оцінки змістовної глибини щодо трансформації ідеї фестивалю, відбору учасників, їх репертуару, життєздатності та актуальності окремих проєктів. Нажаль можна констатувати те, що втрачається інтерес до подібних форумів. На нашу думку, причиною може стати нестабільність в суспільстві, викликана політичними та економічними чинниками, недостатність або відсутність фінансування та творчого і новаторського підходу в підготовці та проведенні фестивальних заходів. Все це відбивається на якості реального і віртуального просторів, змістовній глибині, на створенні умов для взаємодії різних видів мистецтва в художньому просторі фестивалю. Національна ідентичність повинна проявлятися не тільки в репрезентації зразків художньої творчості, а й доповнюватися новаторськими ідеями творчих особистостей сучасної української культури і мистецтва.

На підставі аналітичної характеристики художнього простору важливо зробити висновок, що всі позначені в процесі дослідження характеристики найбільш показово проявляються в даному музичному проєкті, а саме: по-перше, змістовна глибина як об'єднуюча складова всіх компонентів форуму, що сприяє підпорядкуванню єдиної ідеї і створенню умов для взаємодії мистецтв; по-друге, національна складова введена як відображення прагнення української нації до прояву самосвідомості, а також відродження і збереження традиційної культури через репрезентацію зразків художньої творчості тощо.

Розширення фестивального простору музичного проєкту «Сурми України» відбувається за трьома напрямками, що включають територіально-географічний чинник, збільшення чисельності глядацької аудиторії; поява нових форм презентації музичного мистецтва. Специфічною особливістю режисури подібних форумів, як вважають дослідники, є те, що «використовується традиційна методика розробки драматургії, монтажу сценарного матеріалу та режисури епізодів фестивальних заходів з урахуванням потрібних специфічних даних і умов за законами мізансценічного вирішення масового театралізованого дійства, зважаючи на відповідні особливості того чи іншого фестивалю» [1].

Особливості взаємодії мистецтв у художньому просторі фестивалю визначаються тенденцією, що йде від діалогу до синтезу та прагненням до відображення національної складової.

Таким чином, культурний обмін між учасниками з різних країн, які беруть участь у Всеукраїнському фестивалі духової музики «Сурми України» є невід'ємним атрибутом розвитку суспільства. Жодна, навіть наймогутніша в політичному та економічному відношенні держава не в змозі задовольнити культурно-естетичні запити і потреби своїх громадян без звернення до світової культурної спадщини,

духовного надбання інших країн і народів. У зв'язку з цим, музичний фестиваль духової музики як форма міжнародних зв'язків у сфері культури є важливим елементом контактів в сучасному світі.

Список використаних джерел:

1. Крипчук М. В., Касьяненко А. С. Сучасні етнофестивалі Харківщини: традиції, досвід, сьогодення. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2019. № 2. С. 396-401.
2. Пахомов Ю. М. Фестивалі духової музики Сумщини в аспекті культурно-мистецьких традицій регіону. Культурологічна думка. 2021. Т. 20 (2). С. 163-170.